

Εργασία βραβευθείσα από National Emphysema Foundation και American Thoracic Society (ATS 2010)

Η ετήσια συχνότητα νοσηλειών και θνητότητας στους ασθενείς με ΧΑΠ συσχετίζεται με το επίπεδο συμμόρφωσης στη θεραπεία

Σύλβια Ντουμίτρου, Μ. Χαρικιοπούλου, Ε. Θεοδωρακοπούλου, Κ. Βελέντζας, Μ. Ανδρίτσου, Ζ. Σαρδελής, Α. Χροναίου, Ε. Κοσμάς

3^η Πνευμονολογική Κλινική & Κέντρο Πνευμονικής Αποκατάστασης
ΝΝΘΑ Σωτηρία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - 1

- Η ΧΑΠ είναι νόσος με σημαντική νοσηρότητα και θνητότητα.
- Όμως, η συμμόρφωση των ασθενών στη θεραπεία είναι ανεπαρκής.
- Σε μελέτη 179 ασθενών σταδίων II-IV μόνο το 25% συμμορφούνται πλήρως με τις θεραπευτικές οδηγίες.
 - Laforest L, et al. Correlates of adherence to respiratory drugs in COPD patients. Prim Care Respir J 2010
- Η πολυφαρμακία, το ενεργό κάπνισμα και το θηλυκό φύλο σχετίστηκαν με πτωχή συμμόρφωση.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ -2

- Όσον αφορά την πνευμονική αποκατάσταση, παρά τα τεκμηριωμένα οφέλη, παρατηρούνται σημαντικά ποσοστά διακοπής της θεραπείας και χαμηλής συμμόρφωσης.
- Υπάρχουν λίγες μελέτες με αντικρουόμενα αποτελέσματα. Σε μελέτη 217 ασθενών, μόνο το 23% δεν συμπλήρωσε το πρόγραμμα αποκατάστασης 3 μηνών, εκ των οποίων οι μισοί μόνο λόγω ιατρικών λόγων. Το ενεργό κάπνισμα, η έλλειψη οικογένειας, το χαμηλό BMI και το χαμηλότερο ποσοστό εμπιστοσύνης και προσδοκιών από το πρόγραμμα ήταν παράγοντες που προδιέθεταν σε χαμηλή συμμόρφωση.
 - Fischer MJ, et al. Drop-out and attendance in pulmonary rehabilitation. *Respir Med* 2009
- Σε μελέτη 85 ασθενών από το 3μηνο 25 συνεδριών πρόγραμμα αποκατάστασης του ΝΝΘΑ, μόνο το 56% συμμορφώθηκε επαρκώς (>17 συνεδρίες). Καταδείξαμε ότι η επαρκής συμμόρφωση στην αποκατάσταση οδηγεί σε σημαντικότερα οφέλη στη δύσπνοια, στην ικανότητα για άσκηση και στην ποιότητα ζωής. Το ενεργό κάπνισμα παρά την μη σοβαρή εξάρτηση στη νικοτίνη και η λιγότερο σοβαρή ΧΑΠ, συσχετίστηκαν με πτωχή συμμόρφωση.
 - Dumitru S, et al. Compliance of patients with COPD to a pulmonary rehabilitation program: its impact on the outcomes and its prognostication. *Chest* 2009.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - 3

- Είναι αναμενόμενο ότι η πτωχή συμμόρφωση στη θεραπεία θα έχει αρνητική επίδραση σε σημαντικές παραμέτρους της ΧΑΠ, όπως οι νοσηλείες λόγω παρόξυνσης και η θνητότητα, όμως δεν υπάρχουν πολλές μελέτες.
- Σε μία ανάλυση 6112 ασθενών της TORCH Study, αποδείχτηκε ότι η επαρκής συμμόρφωση στα εισπνεόμενα φάρμακα συσχετίζεται σημαντικά με μειωμένο κίνδυνο θανάτου και νοσηλείας λόγω παρόξυνσης.
 - Vestbo J, et al. Adherence to inhaled therapy, mortality and hospital admission in COPD. Thorax 2009

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

- Οι στόχοι ήταν 3:
 1. Η ανίχνευση του ποσοστού των ασθενών με ΧΑΠ που συμμορφούνται πλήρως στο σύνολο της θεραπευτικής στρατηγικής
 2. Η ανεύρεση πιθανών συσχετίσεων της συμμόρφωσης με το στάδιο βαρύτητας της ΧΑΠ
 3. Η διερεύνηση της επίδρασης της ανεπαρκούς συμμόρφωσης στον ετήσιο αριθμό νοσηλειών λόγω παρόξυνσης και στην ετήσια θνητότητα

ΑΣΘΕΝΕΙΣ

- N=208 συνεχόμενοι ασθενείς με σταθεροποιημένη ΧΑΠ
- Ηλικία 68 ± 6 ετών
- Στάδια κατά GOLD:
 - II : **77** ασθενείς (37%)
 - III : **112** ασθενείς (54%)
 - IV : **19** ασθενείς (9%)

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Οι ασθενείς μετείχαν σε 3μηνο πρόγραμμα πνευμονικής αποκατάστασης 25 συνεδριών. Σαν **επαρκής συμμόρφωση στην αποκατάσταση** ορίσθηκε η συμμετοχή σε >15 συνεδρίες. Δεν συμπεριλήφθηκαν ασθενείς που απουσίαζαν λόγω ιατρικού προβλήματος.
- **Η συμμόρφωση στις υπόλοιπες θεραπευτικές οδηγίες** (διακοπή καπνίσματος, ετήσιος αντιγριπικός εμβολιασμός, φαρμακοθεραπεία, οξυγονοθεραπεία επί χρόνιας αναπνευστικής ανεπάρκειας) ορίστηκε σύμφωνα με ερωτηματολόγιο σε ασθενείς και οικείους και από τα συνταγολόγια τους.
- Όλοι οι ασθενείς παρακολουθήθηκαν για 1 έτος μετά την ολοκλήρωση της αποκατάστασης (προγραμματισμένες επισκέψεις κάθε 4 μήνες και τηλεφωνική επαφή κάθε 1 μήνα) με στόχο να καταγραφεί ο ετήσιος ρυθμός νοσηλειών (**N/έτος**) λόγω παρόξυνσης και θανάτων (**Θ/έτος**).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ-1

- Σύμφωνα με το επίπεδο συμμόρφωσης, οι ασθενείς κατατάχτηκαν σε 3 υποομάδες:
 1. **Πλήρως Συμμορφούμενοι (ΠΣ)** : 95 ασθενείς που συμμορφώθηκαν σε όλες τις οδηγίες
 2. **Μερικώς Συμμορφούμενοι (ΜΣ)** : 92 ασθενείς που δεν συμμορφώθηκαν επαρκώς σε 1-2 θεραπευτικές οδηγίες
 3. **Καθόλου Συμμορφούμενοι (ΚΣ)** : 21 ασθενείς που δεν συμμορφώθηκαν σε > 3 θεραπευτικές οδηγίες
- Οι συχνότερες οδηγίες με πτωχή συμμόρφωση ήταν η διακοπή καπνίσματος (48 ασθενείς, 23%) και η αποκατάσταση (39 ασθενείς, 19%)

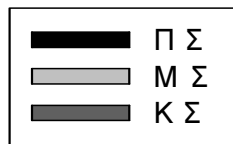
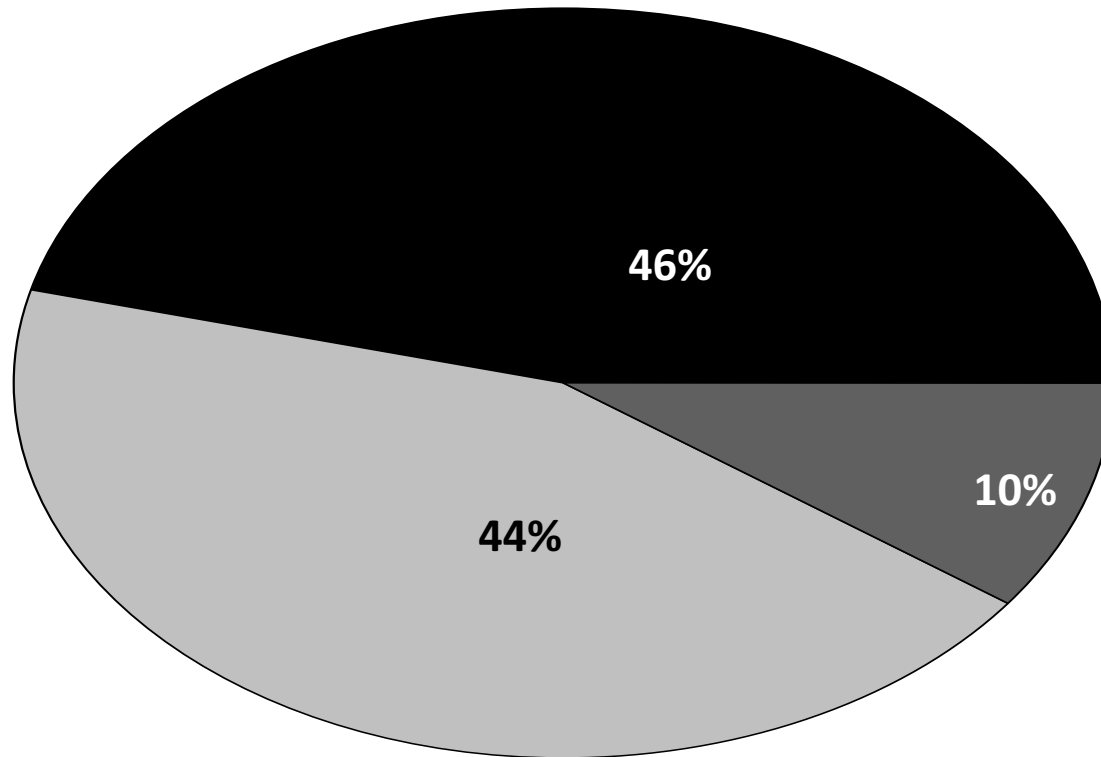
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ-2

	N	% επί του συνόλου	Ηλικία	GOLD Στάδια II – III – IV (% της υποομάδας)	N/έτος	Θ/έτος (% της υποομάδας)
ΠΣ	95	46	67±9	36 – 49 – 10 38% - 52% - 10%	0.71±0.11	2 (2.1%)
ΜΣ	92	44	70±7	34 - 51 - 7 37% - 55% - 8%	1.24±0.15 [∅]	6 (6.5%) [∅]
ΚΣ	21	10	69±8	7 - 12 - 2 33% - 57% - 10%	1.80±0.27 [¶]	3 (14.3%) [¶]

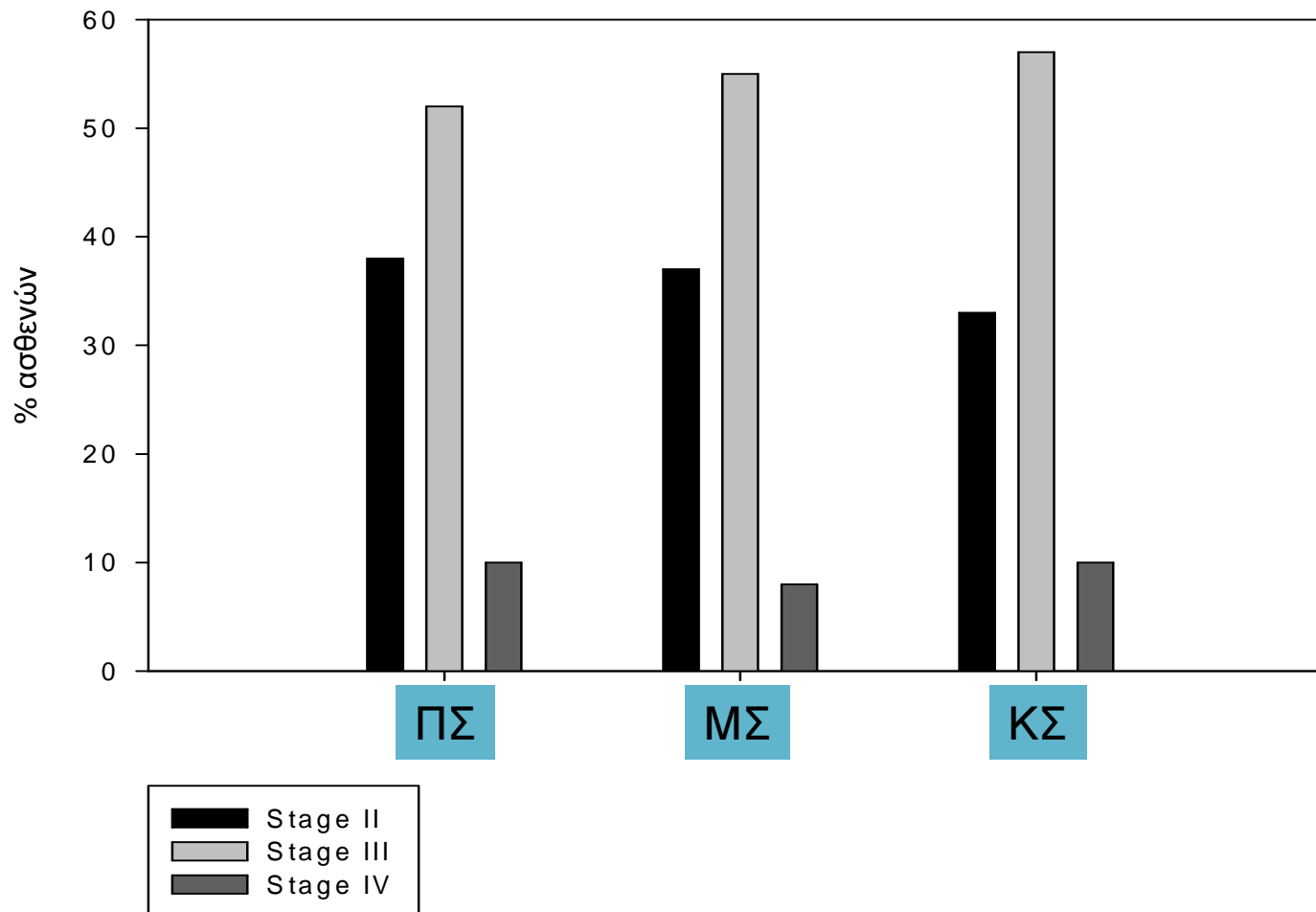
∅ P<0.05, ΜΣ vs ΠΣ

¶ P<0.001, ΚΣ vs ΠΣ

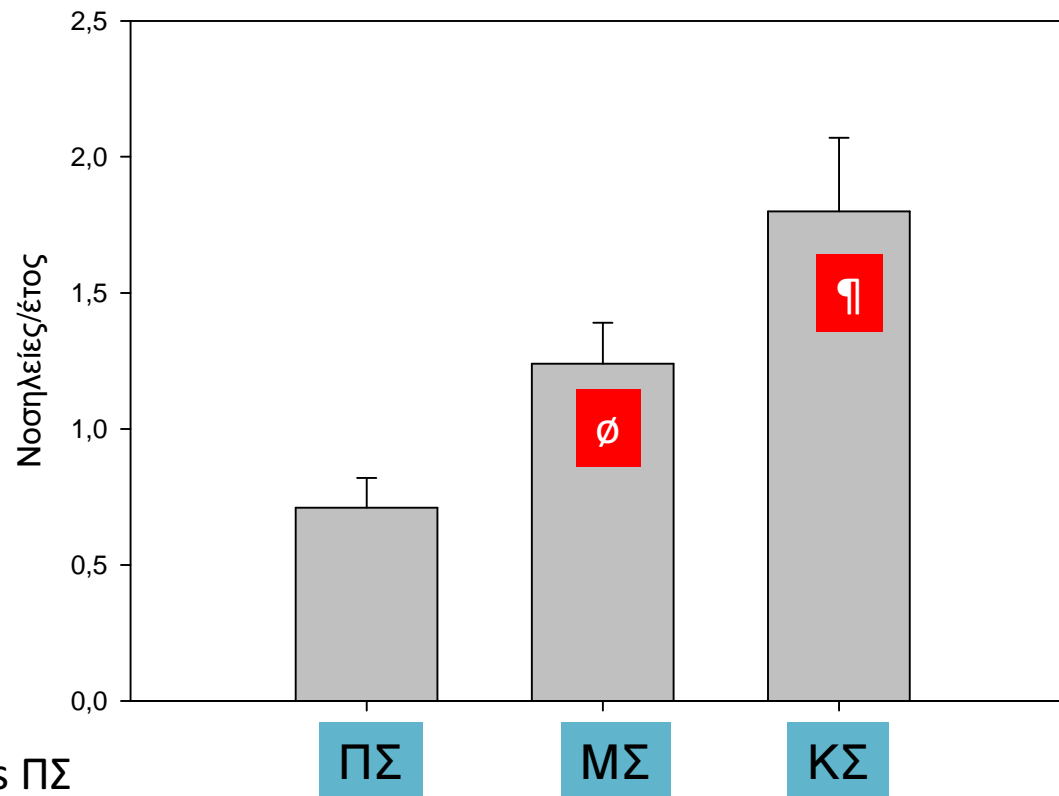
Συμμόρφωση %

Η συμμόρφωση ανάλογα με το στάδιο της ΧΑΠ

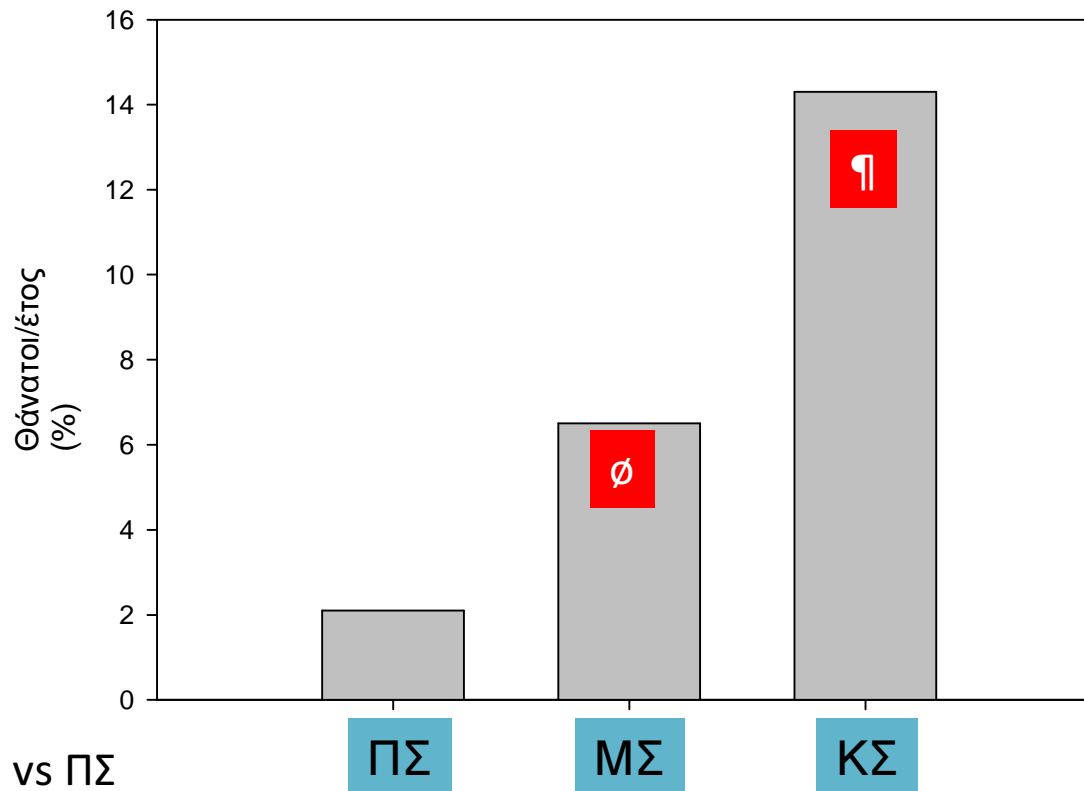
Νοσηλείες/έτος (N/έτος) και η συμμόρφωση στη θεραπεία

\emptyset : $p < 0.05$; ΜΣ vs ΠΣ

η : $p < 0.001$; ΚΣ vs ΠΣ

Θάνατοι/έτος και η συμμόρφωση στη θεραπεία

∅: $p < 0.05$; ΜΣ vs ΠΣ

¶: $p < 0.001$; ΚΣ vs ΠΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Ένα σημαντικό ποσοστό (54%) τακτικά παρακολουθούμενων ασθενών με ΧΑΠ δεν συμμορφώνονται σε 1-5 θεραπευτικές οδηγίες (διακοπή καπνίσματος, αντιγριπικό εμβόλιο, φαρμακοθεραπεία, αποκατάσταση, οξυγονοθεραπεία επί ενδείξεων).
- Η συμμόρφωση δεν συσχετίστηκε με την ηλικία ή με το στάδιο βαρύτητας.
- Η συμμόρφωση στη θεραπεία είναι ζωτικής σημασίας γιατί έχει σημαντική επίδραση στην ετήσια συχνότητα νοσηλειών και στην ετήσια θνητότητα από οποιαδήποτε αιτία.
- Οι πνευμονολόγοι πρέπει να συμβουλευούμε επαρκώς και να ενθαρρύνουμε συνεχώς τους ασθενείς με ΧΑΠ με στόχο να μεγιστοποιήσουμε την συμμόρφωση και την προσήλωση τους στη θεραπεία.